

**MÉHKERÉK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
MÓDOSÍTÁSA
MEGALAPOZÓ, ALÁTÁMASZTÓ
MUNKARÉSZ**

KÉSZÍTETTE:
Tér és Terület Kft.
Gyula, Hajnal utca 25/2.

Telepítés, szabályozási környezet:

Torma Gyöngyi, vezető tervező
É1, TT-1/04-0135/2006
okleveles építészmérnök

Számítógépes feldolgozás:

Benkő Lajos
településmérnök

Gyula, 2026. augusztus hó

Tartalomjegyzék

Előzmények	4. oldal
Tervezési terület	5. oldal
Jelenlegi állapot (településrendezési eszközök: területfelhasználás és szabályozás)	6. oldal
Tervezett állapot (módosító javaslat: területfelhasználás és szabályozás)	7. oldal
Örökségvédelem	8. oldal
Biológiai aktivitásérték	9. oldal
Mellékletek:	
(Területrendezési tervekkel való összhang vizsgálata)	
• Az ország szerkezeti terve	10. oldal
• Békés megye Területrendezési Terv	13. oldal
• Mezőgazdasági térség felhasználása	17. oldal

Előzmény

Méhkerék község közigazgatási területén a HHE Sarkad Kft. (1026 Budapest, Pasaréti út 46.) SZTFH-BANYASZ/3645-2/2023. számon bányahatósági engedélyt kapott a Méhkerék 053/10 hrsz-ú földrészleten gázkitermeléshez kapcsolódó görényfogadó állomás létesítésére. Az engedélyek birtokában a létesítmény megépült azért, mert a Kormány a 308/2022. (VIII. 11.) sz. rendeletében a beruházást nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé, a konkrét Corvinus projektet kiemelt közérdekű beruházássá nyilvánította. A Corvinus projekt része a Méhkerék 053/10 hrsz-ú földrészleten megépített görényfogadó. A használatbavételi engedély száma: SZTFH-BANYASZ/7076-2/2024.

A terület mezőgazdasági művelésből történő kivonása ideiglenes és telekalakítás sem készült. Ezekhez a hatályos településrendezési eszközök módosítása szükséges.

A módosítás megalapozására a Kft elkészítette a telepítési tanulmánytervet, amelynek figyelembevételével döntés született a településrendezési terv módosításának elindításáról.

Környezeti vizsgálattal kapcsolatos megkeresések

A Képviselő-testület módosítást elindító döntése után a 2/2055. (I. 11.) Korm. rendeletnek megfelelően a megkeresésre kerültek a rendeletben szereplő államigazgatási szervek annak érdekében, hogy a saját szakterületük szerint szükséges-e környezeti vizsgálat készítése. Valamennyi államigazgatási szerv válaszában úgy nyilatkozott, hogy ennek elkészítése nem szükséges.

Tervezési terület

A településrendezési terv módosítását két tervezési területre kell elkészíteni a görényfogadó érdekében:

1. Görényfogadó:
049/2 hrsz-ú csatorna, 049/4 hrsz-ú út, 053/3 hrsz-ú csatorna, 062 hrsz-ú csatorna, 063 hrsz-ú út, 072 hrsz-ú út.
2. A biológiai aktivitásérték visszapótlásához igénybe vett terület ill. a Méptv.-nek való megfelelés:
085/13 hrsz-ú út, 085/9 hrsz-ú út, 0104 hrsz-ú út, 085/18 hrsz-ú út, 0107/2 hrsz-ú csatorna, 0107/1 hrsz-ú csatorna, 085/16 hrsz-ú csatorna, 085/15 hrsz-ú csatorna, 085/14 hrsz-ú csatorna.

A tervezési területek elhelyezkedése a közigazgatási területen:

II.

A tervezési terület kiterjedése és száma

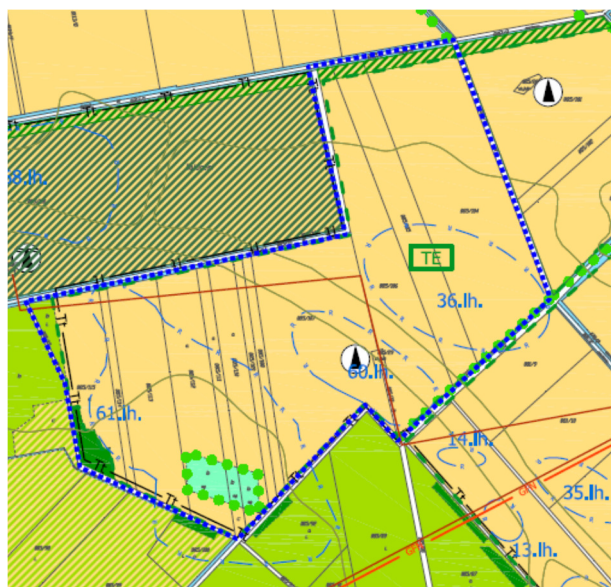
Jelenlegi állapot (településrendezési eszközök: területfelhasználás és szabályozás)

Méhkerék hatályos településrendezési terve szerint mind a két tervezési területen belül a változtatással tényleges érintett terület a településszerkezeti terv szerint mezőgazdasági területfelhasználásba tartozik.

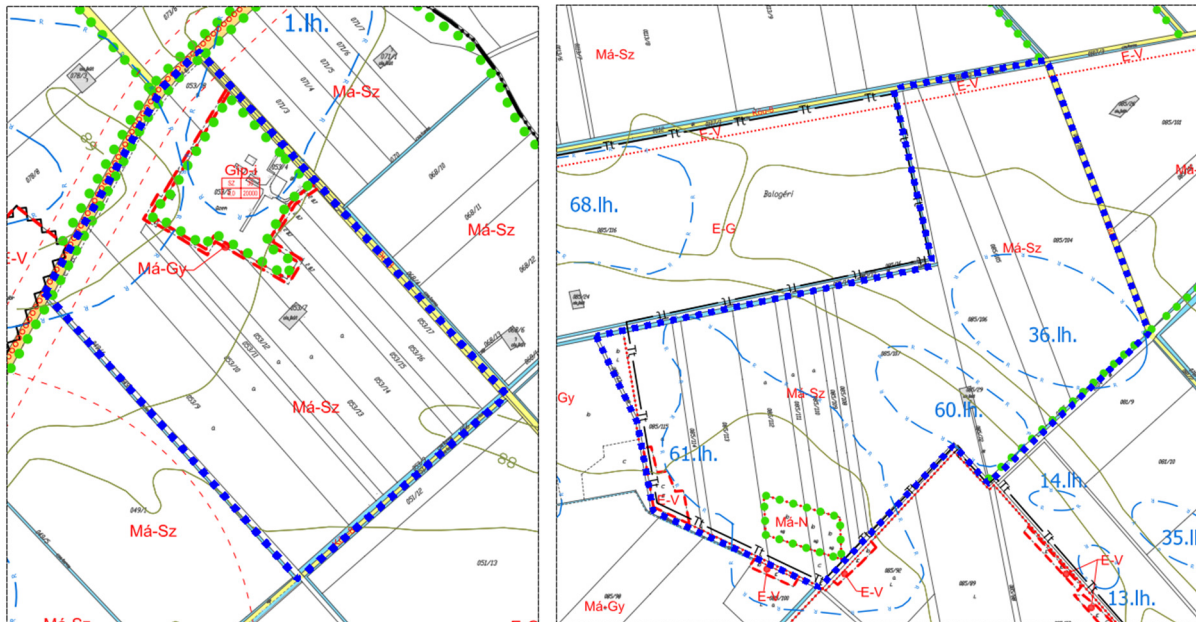
A szabályozási terv szerint a mind a görényfogadó területét tartalmazó tervezési területen belül, mind pedig a tervezett erdőterületet tartalmazó tervezési területen a változtatással ténylegesen érintett területek Má-Sz övezetbe tartoznak, amely általános mezőgazdasági területen belüli szántóterület övezete.

Ortofotó a tervezési területekről

Hatályos településszerkezeti terv

Hatályos szabályozási terv

Tervezett állapot (módosító javaslat: területfelhasználás és szabályozás)

A módosítás a következő területfelhasználásokban történik változtatás:

I. sz. tervezési terület:

A görényfogadó területe a 053/10 hrsz-ú földrészletből került kialakításra. Ahhoz, hogy a területet beépítésre nem szánt különleges terület területfelhasználásba tegyük, szükségessé vált az előzetesen kialakított terület megnövelése azért, hogy az OTÉK-ban megengedett maximális beépítettséget ne haladjuk meg. Az a megnövelés a közút menti nyúlvánnyal történik, amely a földrészlet nem megművelhető részére esik.

A terület övezeti besorolása Kszh-1, ami a szénhidrogén bányászat technológiai berendezéseinek övezete.

II. sz. tervezési terület

A tervezési területen a kialakított beépítésre nem szánt terület biológiai aktivitásértékének visszapótlása történik meg úgy, hogy ez megfeleljen a 2023. évi C. tv. 7. § (2) bekezdésében előírtaknak is.

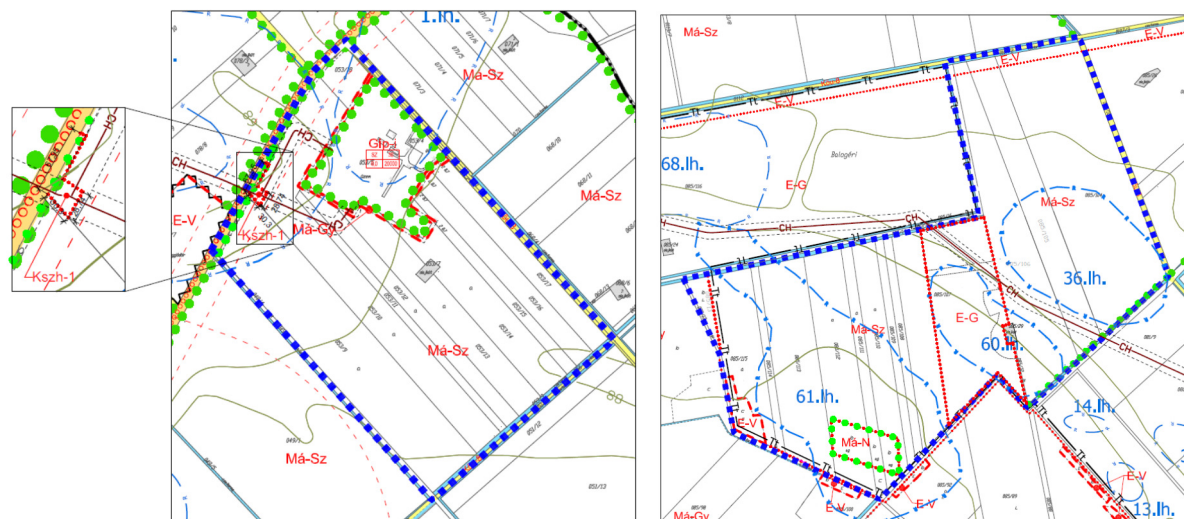
Itt a mezőgazdasági területből erdőterület lesz – ez már a valóságban egy betelepített erdő a településrendezési eszközök módosítása nélkül –, melynek területe lényegesen nagyobb mint az új beépítésre nem szánt különleges terület méreténél. (A területnagyságokat a biológiai aktivitásérték számításának táblázata tartalmazza.) Az erdő Eg övezeti jelű gazdasági erdő lesz.

A hatályos településrendezési terv csak a szerkezeti terven jelöli a különböző szénhidrogén vezetékeket, a szabályozási terven nem. a jelenlegi módosítás során a görényfogadóhoz ill. a MOL állomásához befutó a HHE Sarkad Kft által kiépített

szénhidrogén szállítóvezetékét mind a szerkezeti mind pedig a szabályozási terven feltüntetjük.

Módosított településszerkezeti terv

Módosított szabályozási terv

Örökségvédelem

Az elkészített beruházásokhoz nem készült ERD – a munkavégzés során volt régészeti felügyelet – , a hatályos örökségvédelmi hatástanulmány is 10 évnél régebbi, így új hatástanulmány készült. Mivel épített értéket a tervezési terület nem érint, hanem csak régészeti lelőhelyeket, ezért régészeti hatástanulmány készült. Ezt külön dokumentáció tartalmazza. A dokumentáció több területre készült mint a jelenlegi módosítás, mert a további területeken is módosítás van tervezve telepítési tanulmányterv alapján.

Biológiai aktivitásérték

A beépítésre nem szánt különleges területek esetében vissza kell pótolni a biológiai aktivitásértéket. A visszapótlás a 2. sz. tervezési területen történik. A különleges területeket mezőgazdasági területből jelöltük ki, ahogyan az új erdőterület is mezőgazdasági területfelhasználásból kerülnek új besorolásba a 2023. évi C. tv. 7. § (2) bekezdése szerinti méretben, ill. a szükségesnél nagyobb méretben, mert ez az erdő a valóságban már létezik, így ennek teljes területét erdőterületbe soroljuk, hiszen telekalakítás is így valósulhat meg.

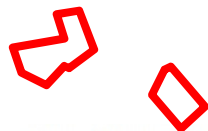
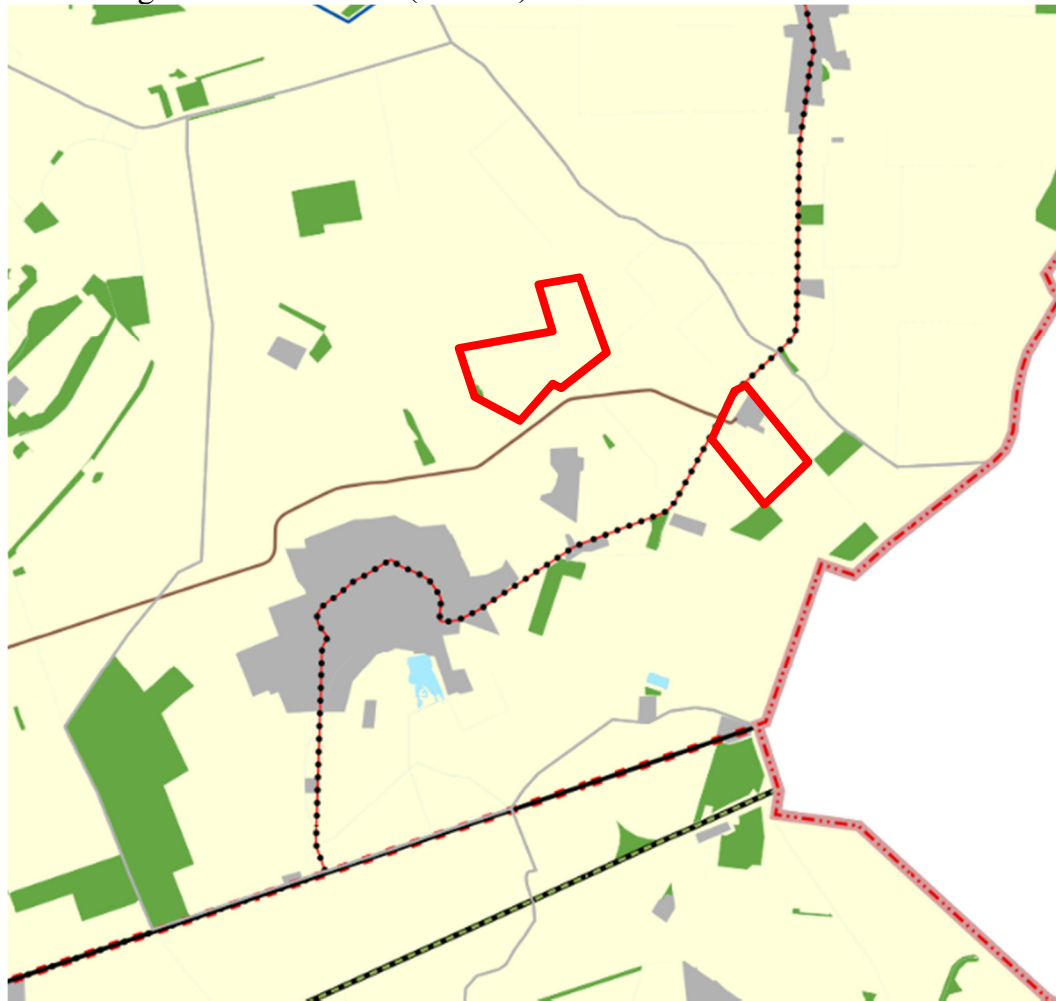
		meglevő			tervezett			
hrsz	terület (ha)	terület felhasználás	BAÉ mutató	BAÉ	terület felhasználás	BAÉ mutató	BAÉ	BAÉ különbség
053/10	0,096	Má	3,7	0,36	K	0,2	0,02	-0,34
085/107	6,96	Má	3,7	25,75	E	9	62,64	36,89
összesítve:								+36,55

A módosítással többlet keletkezik, amit nyilván kell tartani.

Az Ország Szerkezeti Terve (MaTrT)

1. melléklet

tervezési területek

Országos területfelhasználási kategóriák

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vízgazdálkodási térség
- Települési térség

Közeledési hálózatok és egyedi építmények

- Gyorsforgalmi út (meglévő)
- Gyorsforgalmi út (tervezett)
- Főút (meglévő)
- Főút (tervezett)
- Nagysebességű vasútvonal (tervezett)
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (meglévő)
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (tervezett)
- Nemzetközi kereskedelmi repülőtér (meglévő)
- Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőtér (meglévő)
- Országos kerékpárút
- Országos kikötő (meglévő)
- Határikötő (meglévő)

Energetikai hálózatok és egyedi építmények

- Atomerőmű (meglévő)
- Atomerőmű (tervezett)
- Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (meglévő)
- Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (tervezett)
- 750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- 220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- Földgázszállító vezeték (meglévő)
- Földgázszállító vezeték (tervezett)
- Kőolajszállító vezeték (meglévő)
- Termékvezeték (meglévő)

Vízi létesítmények

- VTT-tározó (meglévő)
- VTT-tározó (tervezett)
- Országos vízkár-elhárítási célú tározó (meglévő)
- Országos vízkár-elhárítási célú tározó (tervezett)
- Kiemelt jelentőségű vízi építmény (meglévő)
- Országos jelentőségű csatorna (meglévő)
- Országos jelentőségű csatorna (tervezett)
- Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (meglévő)
- Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (tervezett)

Hulladékgazdálkodási létesítmények

- Veszélyeshulladék-lerakó (meglévő)
- Veszélyeshulladék-égetőmű (meglévő)
- Radioaktív hulladék-tároló (meglévő)

Alaptérképi elemek

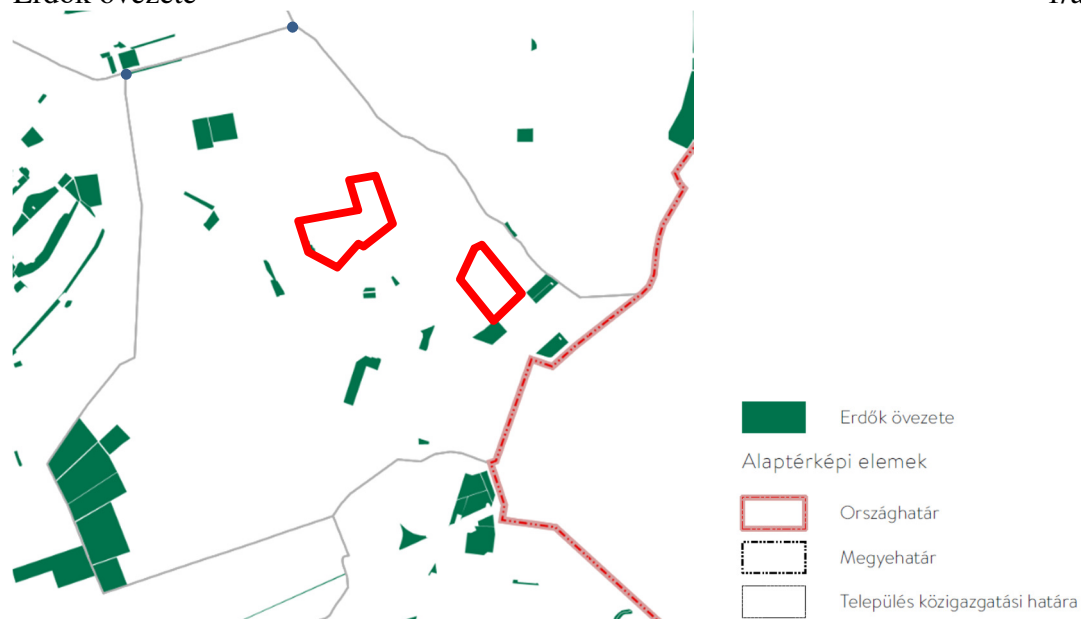
- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa

Az 1. tervezési területen belül a települési térség a MOL alállomása, a többi terület – így a változtatással érintett is – mezőgazdasági területfelhasználásba tartozik, ahogyan a 2. tervezési terület egésze, kivéve a terület szélén levő erdőgazdálkodási térséget. Ezek alapján a tervezett változtatás elkészíthető.

Erdők övezete

1/a. melléklet

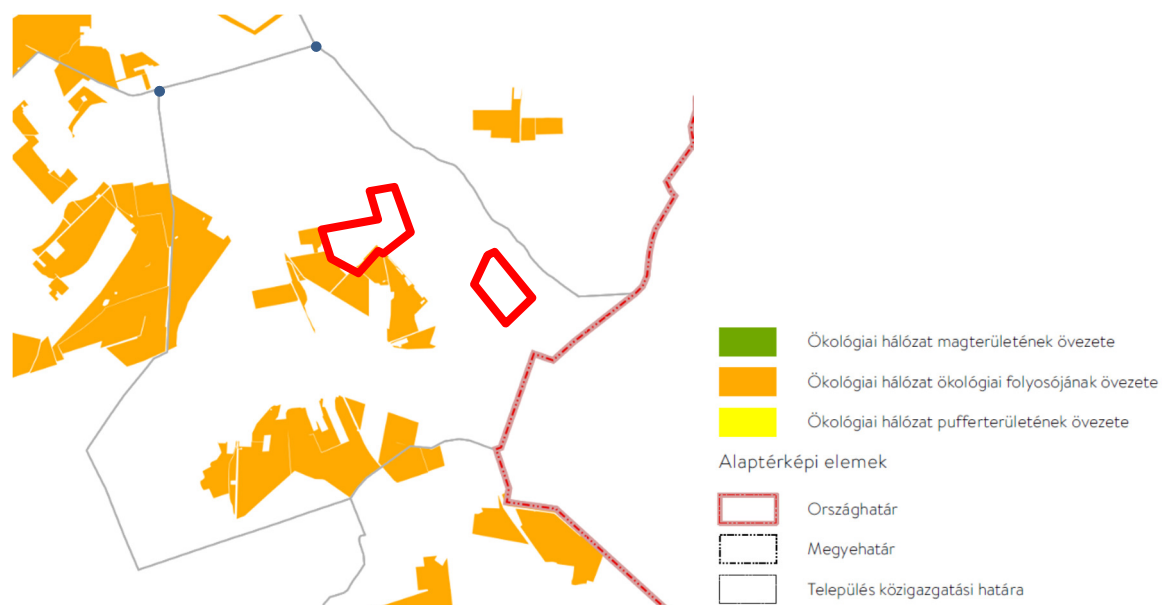

Az erdők övezete érinti a 2. tervezési terület szélét. A tényleges változtatás a területen belül nem itt történik, de a változtatás elvégezhető.

A további övezetek érintik Méhkerék közigazgatási területét, de a tervezési területeket nem.

Ökológiai hálózat magterületének, ökológiai folyosójának, puffertérületének övezetei

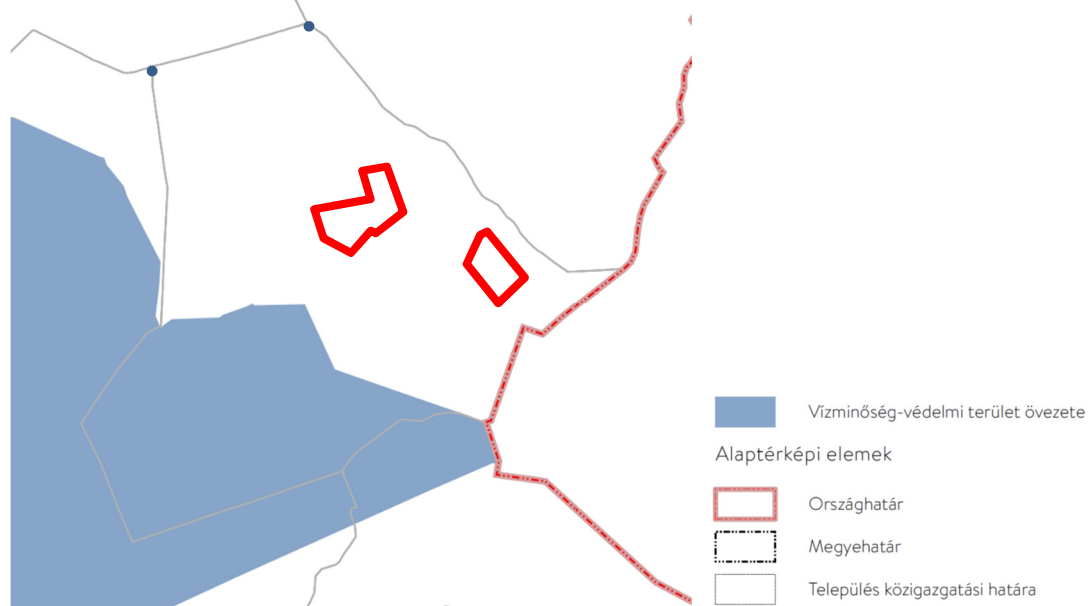
1/b. melléklet

Vízminőség-védelmi területek övezte

1/c. melléklet

További országos övezetek nem érintik Méhkerék közigazgatási területét.

Békés Megye Területrendezési terve – Térségi szerkezeti terv

2. melléklet

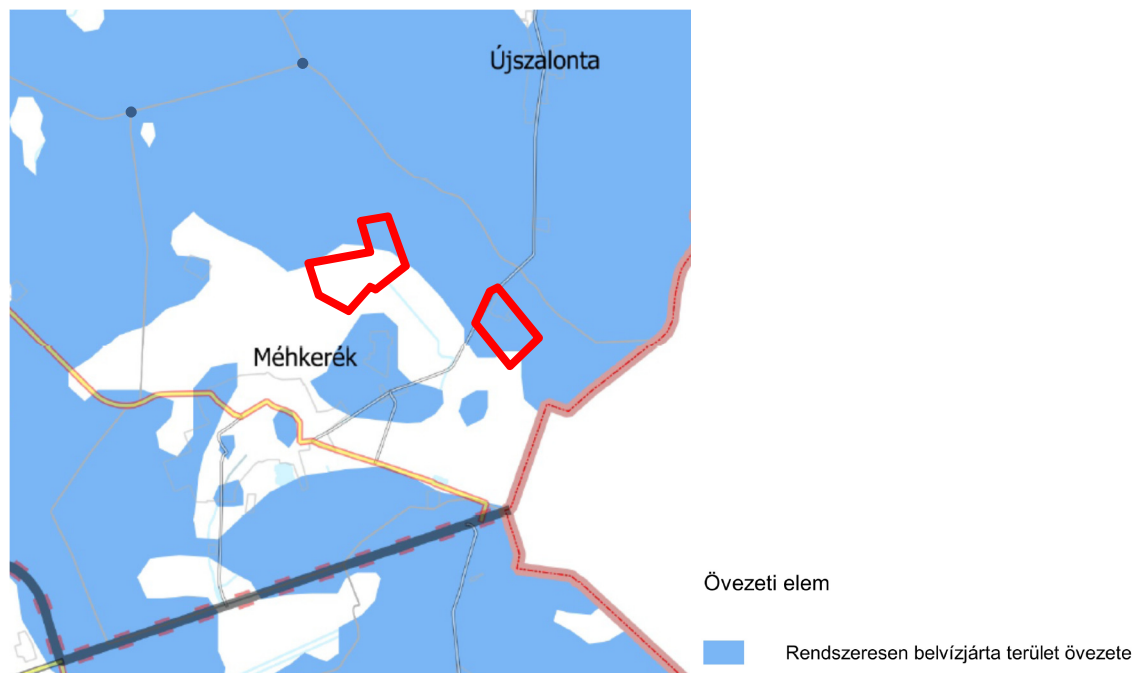
tervezési terület határa

Jelmagyarázat Erdőgazdálkodási térség Mezőgazdasági térség Sajátos területfelhasználású térség Települési térség Vizgazdálkodási térség Regionális térszervező központ Térségi térszervező központ Közlekedési hálózat elemei Meglévő gyorsforgalmi út Tervezett gyorsforgalmi út Meglévő főút Tervezett főút Meglévő térségi szerepű összekötő út Tervezett térségi szerepű összekötő út Meglévő mellékút Tervezett mellékút		
 Meglévő egyéb országos törzshálózati vasúti pálya Meglévő országos vasúti mellékvonal Tervezett országos vasúti mellékvonal Meglévő országos kerékpárútvonal Tervezett országos kerékpárútvonal Meglévő térségi kerékpárútvonal Tervezett térségi kerékpárútvonal Meglévő határátkelő főúthálózaton Tervezett határátkelő főúthálózaton Tervezett határátkelő mellékúton Meglévő vasúti határátkelő törzshálózaton Tervezett vasúti határátkelő mellékvonalon Közműhálózat elemei Meglévő 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték Tervezett 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték Meglévő térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat Tervezett térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat Meglévő átviteli befolyásoló 132-kV-os elosztó hálózat Meglévő földgázszállító vezeték		
 Meglévő földgázelosztó vezeték Egyéb szerkezeti elemek Tervezett térségi logisztikai központ Meglévő térségi repülőtér Meglévő térségi kikötő Tervezett térségi kikötő Meglévő térségi hulladéklerakó Meglévő kiemelt jelentőségű vízi építmény Meglévő kompátkelőhely Meglévő országos jelentőségű csatorna Meglévő elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal Meglévő 1 millió m³-meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb térfogatú vízkár-elhárítási célú tározó Meglévő országos vízkárelhárítási célú tározó Közigazgatási határok Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa		

A térségi érintettség megegyezik az MaTrT szerkezeti tervénél – 1. melléklet – leírtakkal.

Rendszeresen belvízjárta terület övezete

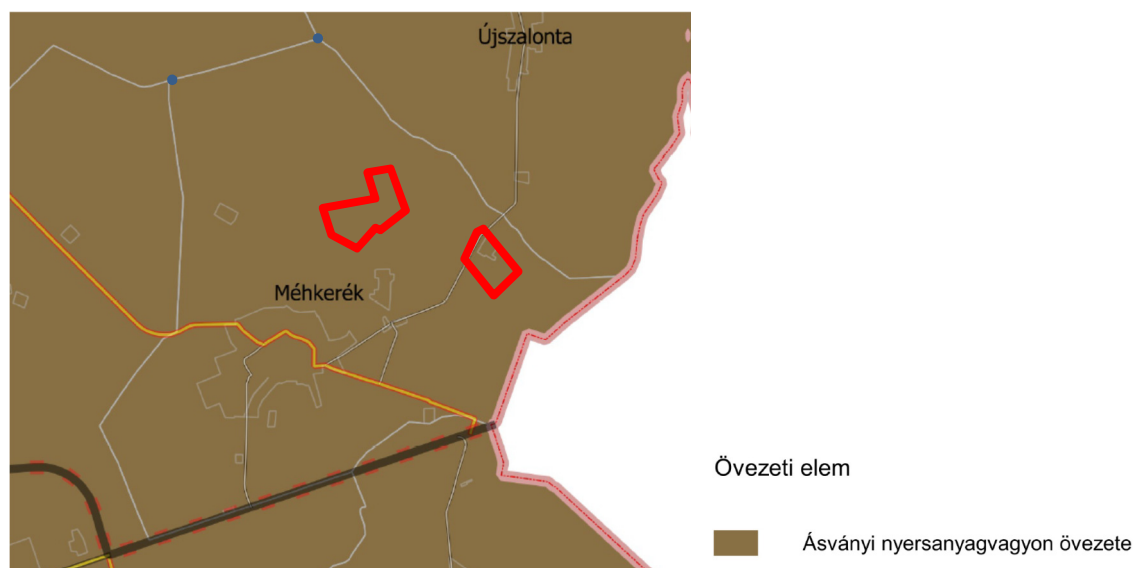
2/a. melléklet

Az övezet érinti a tervezési területeket, az 1. területen a változtatással ténylegesen érintett részt is. A berendezések kialakításánál, elhelyezésénél figyelemmel kell lenni erre az adottságra, de ez önmagában nem akadály.

Ásványi nyersanyagvagyon övezete

2/b. melléklet

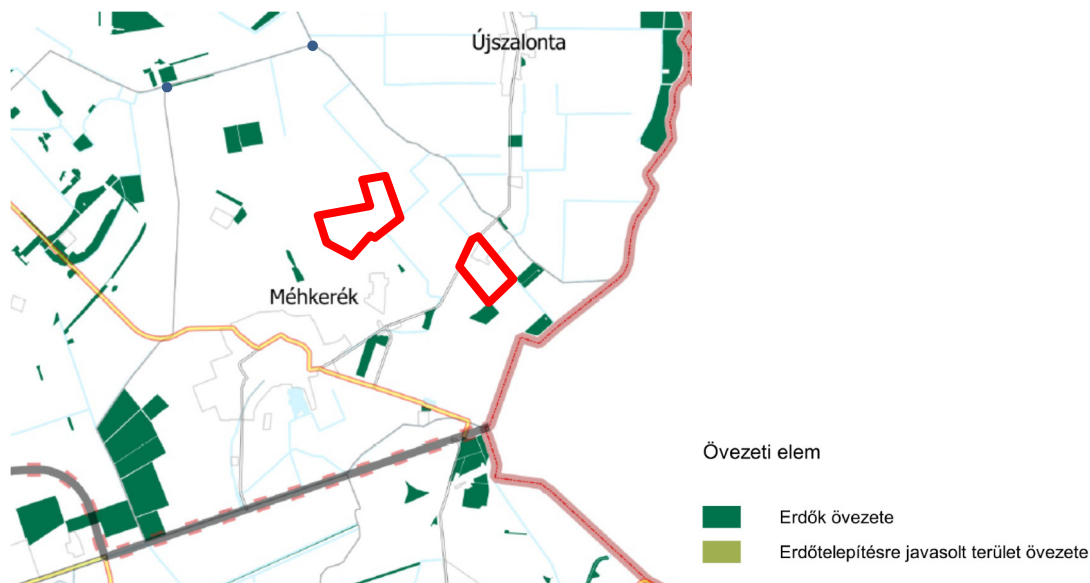

A területen a szénhidrogén vagyon kitermelése a jellemző, a tervezett változtatás is ehhez a tevékenységhez kapcsolódik, így a módosítást ez nem akadályozza.

Erdők övezete, erdőtelepítésre javasolt területek övezete

2/c. melléklet

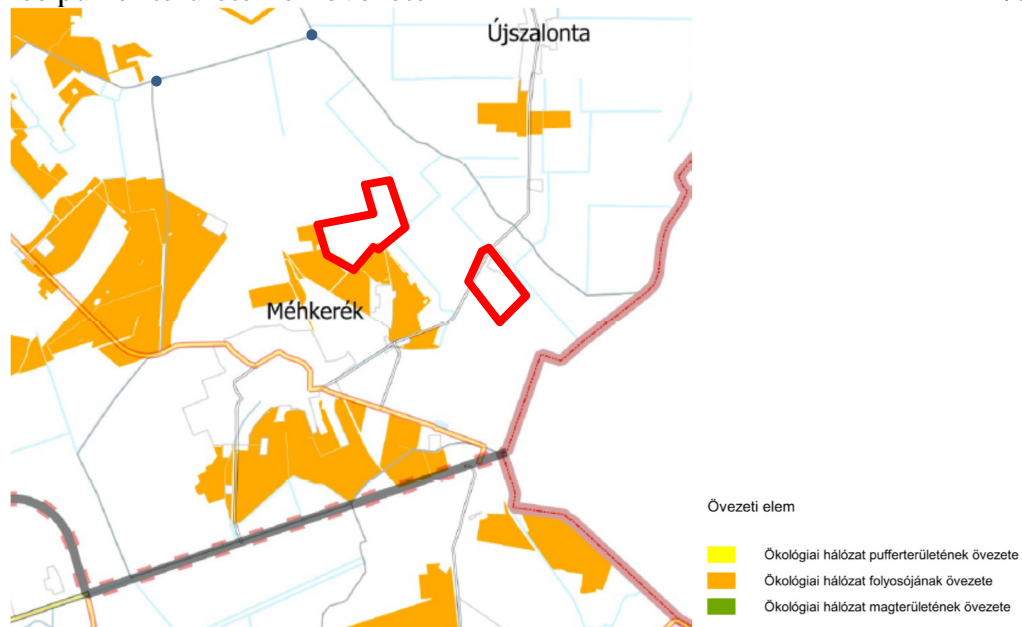

Lásd az 1/a. mellékletnél leírtakat.

A további övezetek érintik Méhkerék közigazgatási területét, de a tervezési területeket nem.

Az ökológiai hálózat magterületének, ökológiai folyosóinak és puffer területeinek övezete

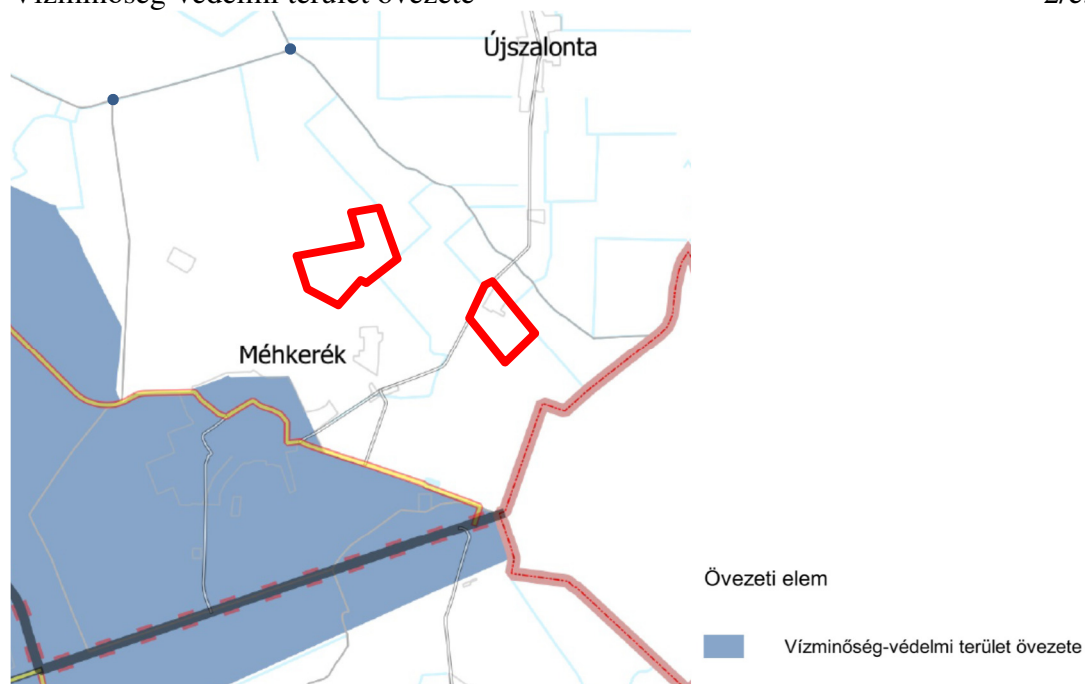
2/d. melléklet

Vízminőség-védelmi terület övezete

2/e. melléklet

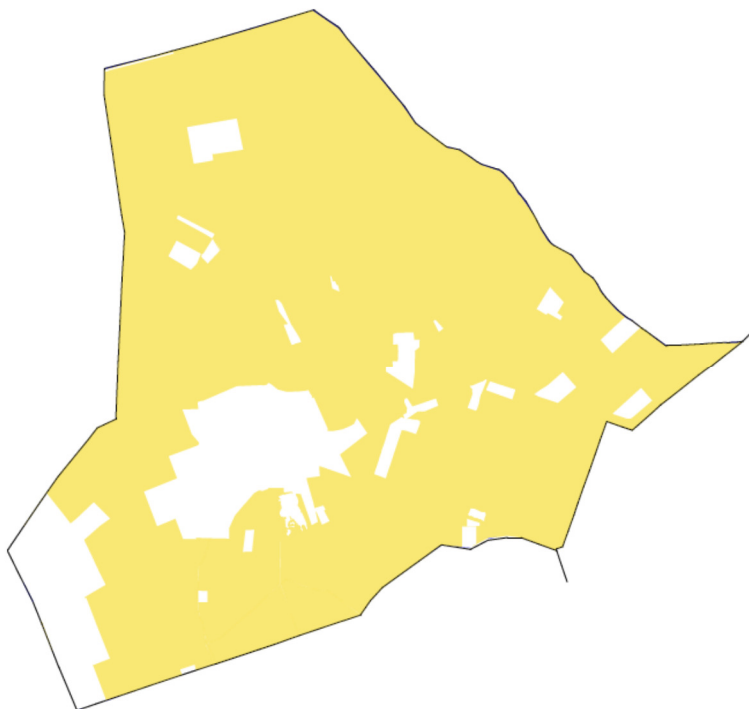

További megyei övezetek nem érintik Méhkerék közigazgatási területét.

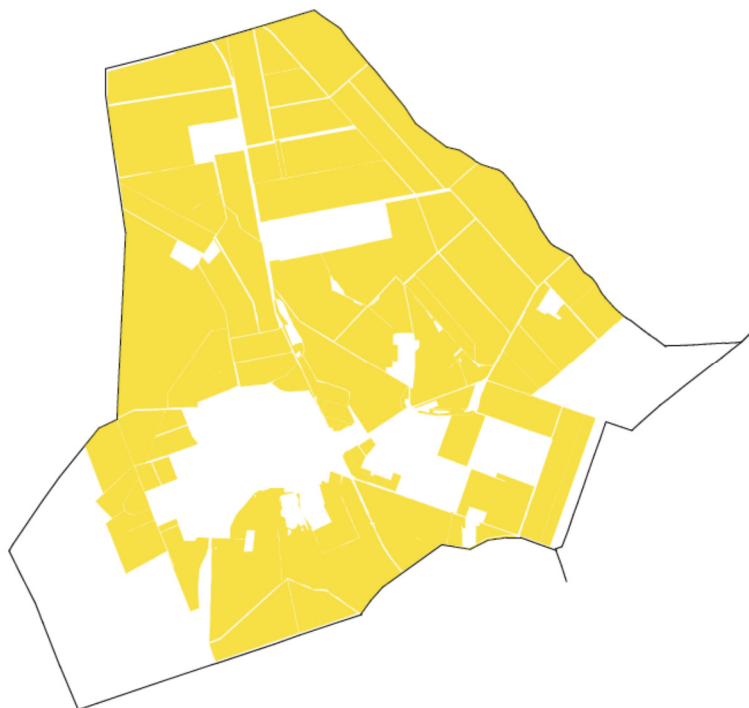

Mezőgazdasági térség felhasználása

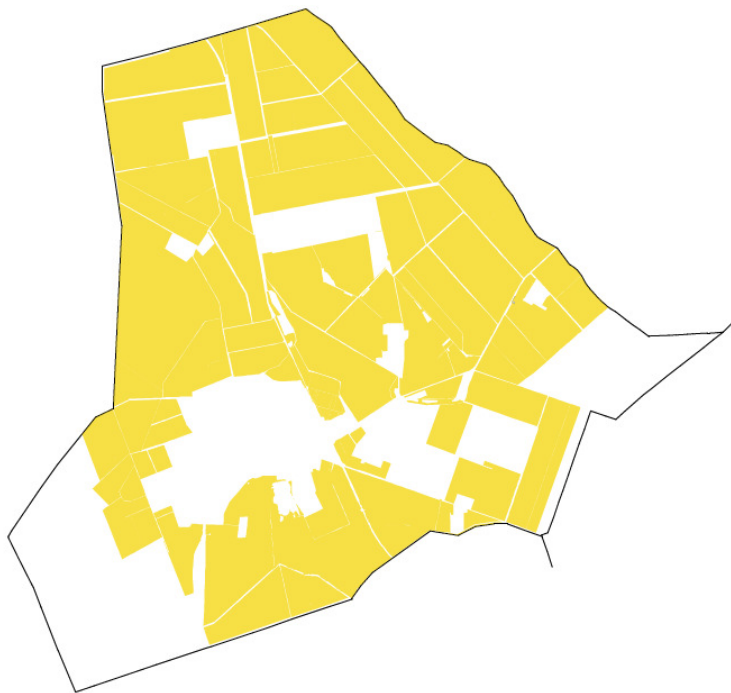
3. melléklet

Mezőgazdasági térség Békés megye területrendezési tervében Méhkerék területén

Méhkerék hatályos településszerkezeti tervén mezőgazdasági területfelhasználás a térségből 1691,28 ha, ami 77,31 %

Mezőgazdasági területfelhasználás a tervezett módosítás után 1683,72 ha, ami 76,97 %, azaz továbbra is megfelel a jogszabályi előírásnak.

**MÉHKERÉK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
MÓDOSÍTÁSA
TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV
LEÍRÁSA**

Méhkerék község közigazgatási területén a HHE Sarkad Kft. (1026 Budapest, Pasaréti út 46.) SZTFH-BANYASZ/3645-2/2023. számon bányahatósági engedélyt kapott a Méhkerék 053/10 hrsz-ú földrészleten gázkitermeléshez kapcsolódó görényfogadó állomás létesítésére. Az engedélyek birtokában a létesítmény megépült azért, mert a Kormány a 308/2022. (VIII. 11.) sz. rendeletében a beruházást nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé, a konkrét Corvinus projektet kiemelt közérdekű beruházássá nyilvánította. A Corvinus projekt része a Méhkerék 053/10 hrsz-ú földrészleten megépített görényfogadó. A használatbavételi engedély száma: SZTFH-BANYASZ/7076-2/2024.

A hatályos településszerkezeti tervben ezek a területek mezőgazdasági területfelhasználásba tartoznak, így a jogszerű állapot (telekalakítás) kialakításához a településrendezési eszközök módosítása szükséges.

Mivel beépítésre nem szánt különleges területet kell kialakítani, ezért a kieső biológiai aktivitásérték visszapótlása is szükséges. Ezt egy már beerdősített, de a településszerkezeti tervben mezőgazdasági terület felhasználásával lehet megoldani.

Az előzőek miatt két tervezési területen módosul a hatályos településszerkezeti terv:

1. Görényfogadó:
049/2 hrsz-ú csatorna, 049/4 hrsz-ú út, 053/3 hrsz-ú csatorna, 062 hrsz-ú csatorna, 063 hrsz-ú út, 072 hrsz-ú út.
2. A biológiai aktivitásérték visszapótlásához igénybe vett terület ill. a Méptv.-nek való megfelelés:
085/13 hrsz-ú út, 085/9 hrsz-ú út, 0104 hrsz-ú út, 085/18 hrsz-ú út, 0107/2 hrsz-ú csatorna, 0107/1 hrsz-ú csatorna, 085/16 hrsz-ú csatorna, 085/15 hrsz-ú csatorna, 085/14 hrsz-ú csatorna.

Az első területen a 053/10 hrsz-ú terület út melletti részén kialakításra kerül a beépítésre nem szánt különleges területe a görényfogadó részére.

A második tervezési területen a biológiai aktivitásérték visszapótlása történik. Itt a mezőgazdasági területfelhasználásba tartozó már beerdősített területet soroljuk át erdőterület területfelhasználásba a teljes kiterjedésig.

A hatályos és a módosított településszerkezeti tervet mellékeljük.

Határozati javaslat:

Méhkerék Község Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy dönt, hogy a mellékelt T-1m jelű tervnek megfelelően módosítja a hatályos településszerkezeti tervét.

Határidő: azonnal

Felelős: Táth Margit polgármester

Méhkerék Község Önkormányzata Képviselő-testületének/2026. (.....) önkormányzati rendelete

a helyi építési szabályzatról szóló 6/2007. (II.28.) önkormányzati rendelet módosításáról

[1] E rendelet célja Méhkerék község egyes településrendezési eszközeinek módosítása annak érdekében, hogy az önkormányzat és a településen beruházásokat megvalósítani kívánó személyek, szervezetek által tervezett fejlesztések egyeztetett jogi kereteit megteremtse, a megvalósult fejlesztéseket szabályozási vonzatait átvezesse a hatályos településrendezési eszközökbe, és hozzájáruljon a településfejlesztés élhető és településkép szempontjából is elfogadható módon történő megvalósításához.

[2] Méhkerék Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a magyar építészettről szóló 2023. évi C. törvény 225. § (8) bekezdés 1. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 1. pontjában és a magyar építészettről szóló 2023. évi C. törvény 22. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva, a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 419/2021. (VII. 15.) Kormányrendelet 62. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró állami főépítési, környezetvédelmi, természetvédelmi és hulladékgazdálkodási, népegészségügyi, közlekedési hatósági, örökségvédelmi, talajvédelmi, ingatlanügyi, földügyi igazgatási, polgárvédelmi, iparbiztonsági, vízügyi és vízvédelmi hatáskörben eljáró Békés Vármegyei Kormányhivatal, erdészeti hatáskörben eljáró Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal, közlekedési és népegészségügyi hatáskörben eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala, Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága, Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság, Közlekedési és Beruházási Minisztérium Hajózási Hatósági Főosztály; Közlekedési és Beruházási Minisztérium Légügyi Felügyeleti Hatósági Főosztály; Közlekedési és Beruházási Minisztérium Vasúti Hatósági Főosztály, Honvédelmi Minisztérium Állami Légügyi Főosztály, Honvédelmi Minisztérium Hatósági Főosztály, Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága, Békés Vármegyei Rendőr-főkapitányság, Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, Békés Vármegyei Önkormányzat valamint a településfejlesztési és településrendezési dokumentumok, valamint a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Kormányrendelet 62. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott partnerek véleményének kikérésével a következőket rendeli el:

1. §

A helyi építési szabályokról szóló 6/2007.(II.28.) önkormányzati rendelet 1. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Jelen építési szabályzat mellékletei:

- a) 1. sz. melléklet: Fogalommagyarázat
- b) 2. sz. melléklet: Művi értékvédelem
- c) 3. sz. melléklet: Régészeti területek
- d) 4. sz. melléklet: Védett természeti értékek
- e) 5. melléklet: SZT-1 jelű belterületi szabályozási terv
- f) 6. melléklet SZT-2 jelű külterületi szabályozási terv

g) 7. melléklet: A biológiai aktivitásérték (BIA érték) fenntartásához igénybe vett területek”

2. §

A helyi építési szabályokról szóló 6/2007.(II.28.) önkormányzati rendelet 36. § (1) bekezdése a következő f) ponttal egészül ki:

(A település területén a beépítésre nem szánt területek az építési használatuk általános jellege valamint sajátos építési használatuk szerint a következő területfelhasználási egységek közé sorolandók:)

- „f) Különleges terület
- fa) Szénhidrogén bányászat övezete (Kszh)”

3. §

A helyi építési szabályokról szóló 6/2007.(II.28.) önkormányzati rendelet III. Fejezete a következő alcímmel egészül ki:

„Szénhidrogén bányászat területei

48/A. §

Szénhidrogén kitermelésére szolgáló kutak és a kutakhoz kapcsolódó egyéb technológiai berendezések övezete (Kszh) kizárólag a szénhidrogén vagyon kitermelésére és az ezekhez kapcsolódó egyéb technológiai berendezések elhelyezésére szolgál. A Kszh-1 övezetben:

- a) kitermelő kút nem létesíthető,
- b) kialakítható legkisebb telek 900 m²,
- c) megengedett legnagyobb beépítettség 2%,
- d) megengedett max. építménymagasság 10,5 m, amely igazolt technológiai szükségesség esetén 30,0m-ig növelhető épületnek nem minősülő építmények esetén”

4. §

(1) A helyi építési szabályokról szóló 6/2007. (II. 28.) önkormányzati rendelet 6. melléklete helyébe az 1. melléklet lép.

(2) A helyi építési szabályokról szóló 6/2007. (II. 28.) önkormányzati rendelet a 2. melléklet szerinti 7. melléklettel egészül ki.

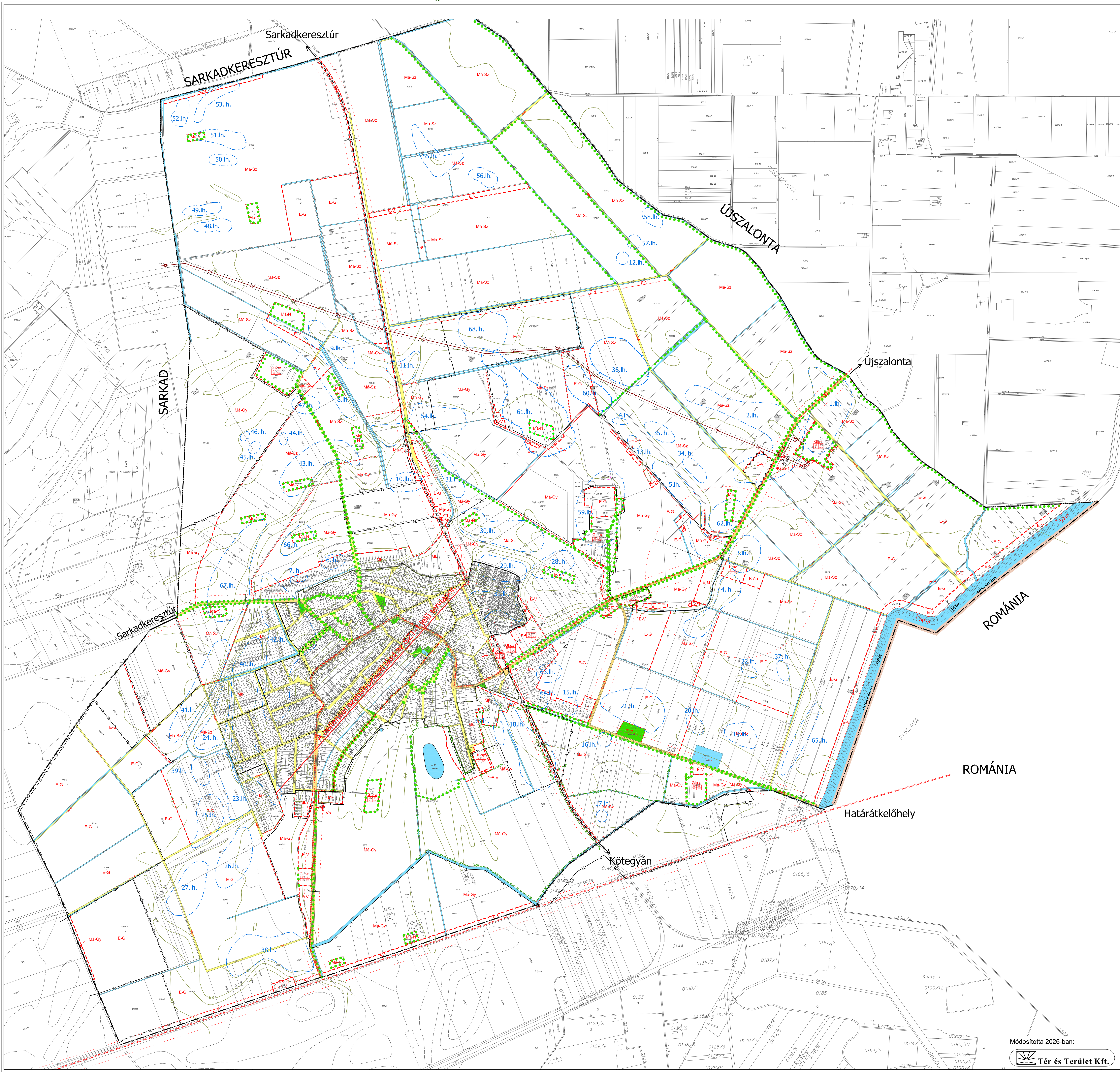
5. §

Ez a rendelet 2026.-án lép hatályba.

1. melléklet a/2026. (.....) önkormányzati rendelethez

„6. melléklet

(A melléklet szövegét a(z) SZT-2 Kültérületi szabályozási terv.pdf elnevezésű fájl tartalmazza.)

JELMAGYARÁZAT
VONALAS SZABÁLYOZÁSI ELEMEEK

- Országhatár
- Közigazgatási terület határa
- Belterületi határ
- Szabályozási vonal
- Térületfelhasználási egység határa
- Építési övezet/övezet határa
- Védőtávolság

TERÜLETI SZABÁLYOZÁSI ELEMEEK

- Közkedelési célú közterület - országos út területe
- Közkedelési célú közterület - helyi út területe
- Zöldterület, közpark
- Vízgazdálkodási terület, vízfelület

EGYÉB SZABÁLYOZÁSI ELEMEEK

- Tervezett kerékpárút
- Gyalogút
- Tervezett fasor
- Nyílvántartott régészeti lelőhely határa
- Natura 2000 terület határa
- Ökológiai hálózati területének határa
- Helyi értékvédelmi terület határa
- Műemléki környezet határa
- Természetvédelmi terület határa
- Tájképvédelmi terület határa
- Műemlék
- Helyi védett épület
- Vasúti átjáró
- Bányászattal érintett terület
- Szénhidrogén szállítóvezeték 15m-15m védőtávolsággal

TERÜLETFELHASZNÁLÁSI MÓDOOK

UF	Falusias lakóterület
VI	Településközpont vegyes terület
Gkz	Kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület
Gp	Ipari gazdasági terület agrárpari terület
Gp	Ipari gazdasági terület ipari terület
Ksp	Különleges terület - sportterület
Kt	Különleges terület - temető
Kgy	Különleges terület - kegyeleti park
Ksz	Különleges terület - szennyvíztisztító
K-ah	Különleges terület - Állati hulladék lerakóhely
K-ah	Különleges terület - vasútállomás

Beépítésre nem szánt területek

M-Sz	Általános mezőgazdasági terület - szántó
M-Gy	Általános mezőgazdasági terület - gyepek
M-N	Általános mezőgazdasági terület - nádas
M	Kertészeti terület
E-V	Erdőterület - védelmi
E-G	Erdőterület - gazdasági
Vf	Vízgazdálkodási terület - vízfelszín
V	Vízgazdálkodási terület - vízbázis, vízkivételi hely
Dp	Zöldterület, közpark
Kö-2	Közkedelési terület - országos mellékút
Kö-4	Közkedelési terület - országos mellékút belterületi szakasza
Kö-6	Közkedelési terület - belterületi gyűjtőút
Kö-8	Közkedelési terület - mezőgazdasági út
Kö-10	Közkedelési terület - lakóút
Kö-4	Közüti közlekedési terület
Kö-1	Különleges terület - szénhidrogén bányászati technológiai berendezéseinek övezete

A terv az állami alapadatok felhasználásával készült.

BENEDEK Kft.
Településrendezési Iroda
1033 Budapest, Sorompó u. 1. Tel.: 70-384-1068, 30-506-7760

Településtervezés	Ferik Tünde, vezető település tervező (TT 12-0130/06) Südi Beáta, építész-mérnök
Tájrendezés, zöldfelület	Buella Mónika „okl.” táj- és kertépítész-mérnök (KI 01-5013/99)
Közkedelés	Nagy József, közlekedéstervező (K1G-04-300/98)
Közműellátás	Henczár Zoltán, okl. gépészmérnök okl. városrendező építész (MK 01-2418) Bíró Attila, okl. építőmérnök (MK 01-2456)
Számítógépes feldolgozás	Südi Beáta, építész-mérnök

MÉHKERÉK
TELEPÜLÉSRENDÉZÉSI TERV
KÜLTERÜLETI SZABÁLYOZÁSI TERV
SZT-2
M=1:8 000

Módosította 2026-ban:
Tér és Terület Kft.

TRT 1022/04

„7. melléklet a 6/2007. (II. 28.) önkormányzati rendelethez

A biológiai aktivitásérték (BIA érték) fenntartásához igénybe vett területek

BIA értéket csökkentő területfelhasználás					BIA érték fenntartást szolgáló terület					Pótlás utáni BIA érték egyenl et	
kijelöléssel érintett ingatlan(ok)	mére te	kijelöl és előtti általán os haszná lata	kijelöl és utáni általán os haszná lata	kijelölés utáni BIA érték egyenlege	ingatlanj a(i)	mére te	átsorol ás előtti általán os haszná lata	átsorol ás utáni általán os haszná lata	átsorol ás utáni BIA érték egyenl ege		
(hrsz)	(ha)	(általá nos haszná lat rövidít ése)	(általá nos haszná lat rövidít ése)	(BIA számított értéke	(hrsz)	(ha)	(általá nos haszná lat rövidít ése)	(általá nos haszná lat rövidít ése)	(BIA számít ott értéke)	(BIA számít ott értékén ek egyenl ege)	
..../2026. () önkormányzati rendelettel módosított 6/2007. (II.28.) önkormányzati rendelet											
1	053/10	0,09 6	Má	K	-0,34	085/107	6,96	Má	E	36,89	36,55
A területfelhasználás változása utáni egyenleg*											36,55

*Az egyenleg nem azonos a teljes település közigazgatási területére számított BIA érték egyenleggel.
A többlet érték tartalékként felhasználható.”

Régészeti örökségvédelmi hatástanulmány

**Méhkerék nagyközség
településrendezési eszközeinek
módosításához**

**(A HHE-Nyékpusztai szénhidrogén kitermelő
vezetékrendszer és "görényfogadó" létesítése,
Méhkerék nagyközség közigazgatási területét
érintő TESZK
módosítása vonatkozásában)**

Készítette:

**Liska András
régész, örökségvédelmi szakértő**

2026

Bevezetés

A hatástanulmány elkészítésének célja – a „kulturális örökség védelméről” szóló 2001. évi LXIV. törvény (Kötv), és a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet (R) előírásainak megfelelően – Méhkerék nagyközség határában, a külön térképen jelölt, **HHE-Nyékpuszta szénhidrogén kitermelő vezetékrendszer és "görényfogadó" Méhkerék nagyközség közigazgatási határát érintő** tervezési területein a régészeti örökségi elemek teljes körű számbavétele, lokalizálása, illetve az esetlegesen szükséges örökségvédelmi hatáscsökkentő ajánlások megfogalmazása volt. A hatástanulmány kifejezetten csak a külön térképen jelölt, összesen kettő (I-II.) tervezési területre vonatkozó információkat tartalmazza.

Az alábbi régészeti örökségvédelmi hatástanulmány, illetve az alábbiakban felsorolt adatok és megállapítások nem pótolhatják, helyettesíthetik az egy-egy földterületre, lelőhelyre vonatkozóan a telekértékesítéshez vagy bármilyen földmunkával járó változtatáshoz kapcsolódóan a területileg illetékes megyei kormányhivatalok örökségvédelmi hatósága által az aktuális örökségvédelmi szakkérdés vizsgálatát, illetve szakhatósági véleményének, engedélyének kikérését. Bármilyen földterülettel kapcsolatos jogi ügylet előkészítésének részeként, illetve bármilyen földmunka tervezésekor elkerülhetetlen az adott örökségvédelmi hatóság hivatalos megkeresése, és hivatalos véleményének, szakhatósági állásfoglalásának beszerzése.

Jelen munkát a „szerzői jogról” szóló 1999. évi LXXVI. tv. alapján szerzői jogi védelem illeti meg. A közölt adatok szerződéstől eltérő célra való felhasználása, régészeti lelőhelyre vonatkozó adatok nyilvánosságra hozása, vagy továbbadása csak a szerző engedélyével történhet.

Jogszáabályi környezet:

(A vonatkozó hatályos jogszabályok és tartalmuk, azaz a régészettel érintett területeken követendő eljárások, jogok és kötelezettségek) A régészeti lelőhelyekre, a régészeti kutatásra és a régészeti leletekre vonatkozó főbb jogszabályok:

2001. évi LXIV. törvény a „kulturális örökség védelméről”

68/2018. (IV.9.) Kormányrendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról - többször módosított.

1. Örökségvédelmi vizsgálat

A vizsgált terület bemutatása

A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása) és a történeti településkép.

Méhkerék nagyközség Békés vármegye északkeleti részén, a magyar–román államhatár mentén helyezkedik el. A település a Körös–Maros köze nagytáj Békési-sík kistájának délkeleti részéhez tartozik. Közigazgatási területe északnyugaton Sarkadkeresztúr, északkeleten Újszalonta, délnyugaton Sarkad, délkeleten Kötegyán közigazgatási területével érintkezik, míg keleti oldalát a magyar–román államhatár alkotja. Az államhatár túloldalán Románia Arad vármegye települései, köztük Nagyszalonta közigazgatási területe található.

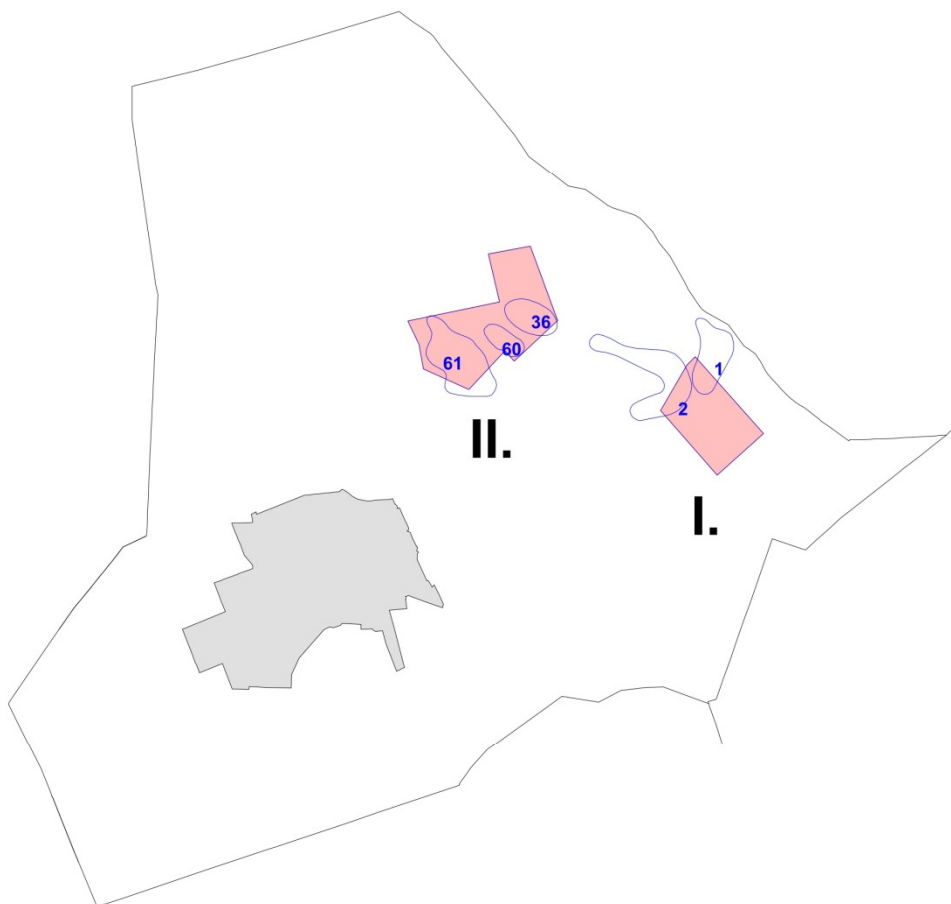
A település térsége a Körösök hordalékkúpjának peremvidékén fekszik. Felszínét a negyedidőszak során elsősorban a Fekete-Körös, tágabb földtani értelemben pedig a Fehér-Körös és a Körös-rendszer folyóvízi tevékenysége által lerakott üledékek alakították ki. A tájat csekély reliefkülönbségek jellemzik; a természetes felszínt ármentes folyóhátak, elhagyott medrek, morotvák, laposok és időszakosan vízállásos mélyedések tagolják. A tengerszint feletti magasság jellemzően 85–95 méter között változik, így már néhány méteres szintkülönbség is jelentősen befolyásolta a történeti megtelepedés lehetőségeit.

A táj fejlődésében meghatározó szerepet játszott a Fekete-Körös, amelynek egykori ártere, meanderező medrei és lefűződött holtágai hosszú időn keresztül meghatározták a település környezetének vízrajzát és felszínfejlődését. A szabályozások előtti évszázadokban a Fekete-Körös gyakori medervándorlása következtében sűrű vízhálózat alakult ki, amelyet természetes erek, mellékágak,

fokok és időszakos vízfolyások egészítették ki. A Körös-rendszer egészének hidrológiai kapcsolatai időszakonként a térség vízjárására is hatással voltak, azonban Méhkerék közvetlen környezetének felszínalakulását döntően a Fekete-Körös formálta. A tavaszi áradások rendszeresen elöntötték a mélyebb fekvésű területeket, míg a természetes háta tartósan lakható felszínt biztosítottak, ezért a történeti települések és a régészeti lelőhelyek is jellemzően ezeken a magasabb fekvésű térszíneken alakultak ki.

A nagyközség határában 1996-1998 között került sor szisztematikus felszíni lelőhelyfelderítésekre, ún. régészeti terepbejárásokra, az országos régészeti topográfiai program keretében. A mai településhatáron belül akkoriban 67 lelőhely került dokumentálásra. Ezek – a terepbejárás, mint módszer természetéből adódóan – majdnem kizárólag különböző korú települések nyomai, az egykori temetők helyéről – kivételt ez alól csak a templom körüli, Árpád- illetve középkori temetők jelentenek - nem rendelkezünk információval. A terepbejárást kissé nehezítette, hogy a méhkeréki határ jelentős arányban legelővel borított. Méhkerék területén több fontos régészeti ásatás is folyt, számos értékes régészeti lelet került napvilágra az elmúlt évtizedekben. Ma a sarkadi és a kötegyáni határból átnyúló lelőhelyekkel együtt összesen 76 régészeti lelőhely ismert a nagyközség közigazgatási területén.

A jelen hatástanulmányban vizsgált, külön térképen jelölt tervezési területek régészeti-geomorfológiai jellemzői a következők szerint alakulnak: mindkét tervezési terület a település mai külterületi határának ÉK-i részén található, az újszalontai határral szomszédos részeken. Közülük az I. tervezési terület a keletebbre, az államhatár és az újszalontai határ szegletében, míg a II. tervezési terület tőle ÉNy-ra, a Sági-legelőnek nevezett határrész K-i szélén húzódik. A tervezési területeket legkarakteresebben azok a régen kiszáradt, ám jelentős Körös-medrek kanyargós meanderei jellemzik, amelyek gyakorlatilag behálózzák a teljes településhatárt. A jelenlegi állapot szerint a II. tervezési területen az erdőművelésű terület a meghatározó, addig az I. tervezési területen alapvetően parcellázott szántóföldi művelés zajlik.

1. kép: Az I. és II. tervezési terület lehelyezkedése Méhkerék közigazgatási határában

b, Településkép

A 19. század második felében végrehajtott folyószabályozások alapvetően átalakították a táj képét. A Fekete-Körös medrét átvágásokkal és mederrendezéssel szabályozták, árvízvédelmi töltések épültek, a belvizek levezetésére pedig kiterjedt csatornahálózat létesült. A település határát ma több mesterséges belvívcsatorna szeli át, amelyek a történeti vízrajzi viszonyokhoz képest lényegesen szárazabb, intenzív mezőgazdasági hasznosításra alkalmas környezet kialakulását tették lehetővé. A Fekete-Körös jelenlegi medre már csak részben követi a természetes történeti vízrajzi viszonyokat, ezért a mai tájkép jelentősen eltér a folyószabályozásokat megelőző állapottól.

A méhkeréki határ felszínén ma is jól felismerhetők az egykori holtmedrek, elhagyott meanderek és folyómedrek nyomai, valamint kisebb mocsaras vagy időszakosan vízállásos területek. A tartósan vagy időszakosan vízjárta medreket a környező mélyfekvésű területekből 1–3 méterrel kiemelkedő természetes folyóhátak kísérik, amelyek időszakos vagy állandó, a megtelepedésre különösen alkalmas szárazulatokat alkottak. A régészeti lelőhelyek túlnyomó többsége ezeken a kiemelkedő térszíni formákon helyezkedik el. A felszínt döntően folyóvízi eredetű homokos iszap, finomhomok és agyagos üledék borítja. A magasabb térszíneken elsősorban réti csernozjom talajok és csernozjom jellegű réti talajok alakultak ki, míg az alacsonyabb fekvésű területeken réti talajok, öntéstalajok és helyenként szikes talajfoltok fordulnak elő. A jó termőképességű talajok már a neolitikum óta kedvező feltételeket biztosítottak a földművelés számára, ami a régészeti korszakok jelentős részében meghatározó szerepet játszott a települések elhelyezkedésében.

A történeti növényzetet elsősorban ártéri ligeterdők, fűz- és nyárerdők, valamint kiterjedt mocsári növénytakaságok alkották. A magasabb hátakon száraz gyepek, sztyepprétek és helyenként löszjellegű gyepek alakultak ki, míg a mélyebb fekvésű területeket nádasok, gyékényesek és mocsárrétek borították. A folyószabályozásokat követően az eredeti természetes növényzet döntő része visszaszorult, helyét nagyrészt intenzív mezőgazdasági művelés vette át. Természetközeli élőhelyek napjainkban elsősorban a vízfolyások mentén, a holtmedrek környezetében és néhány kisebb gyepterületen maradtak fenn.

A folyószabályozásokat megelőzően a szántóföldi növénytermesztés elsősorban a tartósan ármentes folyóhátakra korlátozódott. Az alacsonyabban fekvő ártereket jellemzően kaszálóként és legelőként hasznosították, míg a mocsaras területek a halászatnak, a pákászatnak, valamint a nád- és gyékénygazdálkodásnak biztosítottak kedvező feltételeket. A különböző korszakokból ismert régészeti lelőhelyek lehetővé teszik a mikrokörnyezet történeti településszerkezetének főbb vonásokban történő rekonstrukcióját, ugyanakkor a lelőhelyek eltérő kutatottsága és a táj természetföldrajzi átalakulása miatt annak részletes megrajzolása csak korlátozottan lehetséges.

c, Településszerkezet és területhasználat, település karakter

A vizsgált terület környezete, ahogy Méhkerék határának túlnyomó része is szántó művelési ágú, számos helyen intenzív öntözéses gazdálkodást folytatnak. A határt kisebb erdőterületek, dűlőutak melletti erdősávok, illetve szabálytalanul elhelyezkedő, különböző kiterjedésű legelők tagolják. Az ismert régészeti lelőhelyek elsősorban a mai település külterületi részein ismertek, de város belterületén is kerültek már napvilágra jelentős régészeti leletek. A régészeti lelőhelyek természetszerűen igazodtak a táj felszíni viszonyaihoz, az egykori megtelepedésre alkalmas helyek tehát szorosan követik a felszín adta lehetőségeket, és ezek határozzák meg a lelőhelyek fekvését és kiterjedését is. Erre a területre általánosan jellemző az is, hogy a vízmedrektől kissé távolabbi területeken előforduló lelőhelyek szinte kizárólag a magasabb fekvésű helyeket foglalják el, az olyan területeket, amelyek árvizek alkalmával is szárazak maradtak. Ilyen formán csaknem valamennyi kiemelkedés, hátság terület egyben potenciálisan régészeti lelőhely is. A régészeti lelőhelyek ugyanis a folyóvölgyekben természetszerűen igazodtak a táj felszíni viszonyaihoz, s az egykori megtelepedésre alkalmas helyek szorosan követik a felszín adta lehetőségeket. A táj természetföldrajzi adottságai alapvetően meghatározták az emberi megtelepedés rendjét. A régészeti lelőhelyek döntő többsége az egykori folyóhátakon, ármentes kiemelkedéseken vagy azok közvetlen közelében található. Ezek a helyszínek egyszerre biztosítottak árvízmentes lakóterületet, könnyű hozzáférést a vízhez, termékeny szántóföldeket, valamint gazdag halászati, vadászati és állattartási lehetőségeket. A természetföldrajzi adottságok következtében a település határa az Alföld egyik olyan térsége, ahol az újkőkortól

kezdve a történeti korok végéig csaknem valamennyi régészeti korszak emlékei kimutathatók.

d, Védeltségek

Régészetileg kiemelten védett terület nincs a vizsgált területen. A nyilvántartott lelőhelyek a Kötv. 11. § alapján általános védelem alatt állnak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni, a védelemre irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenni (Kötv. 10. §). A Kötv. 19. § (2) alapján, a régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. A Kötv. 22. § (1) alapján, a régészeti lelőhelynek a beruházással kapcsolatos földmunkával érintett részén az örökségvédelmi hatóság által előírt módszerekkel megelőző régészeti feltárást kell végezni. Az örökségvédelmi intézkedésekre vonatkozó javaslatok kidolgozása során a Kötv. 22. §-ban és a Korm. R. 4-9. §-ban foglalt szempontokat kell figyelembe venni.

e, Örökségi értékek elemzése

Az adatgyűjtés eredményei alapján a következő régészeti lelőhelyet azonosítottunk Méhkerék határában, a külön térképen jelölt tervezési területek közelében ¹:

I. tervezési terület

Lelőhely azonosító:	33207
Település:	Méhkerék
Lelőhely neve (esetleges variációk):	Méhkerék 1. lelőhely, Wimmeri-csatorna, Újszalontai út
Térkép vetülete:	EOV
Térképlap száma:	49-344
EOV koordináták:	x (É-D): 163367

¹ A közhiteles nyilvántartásban szereplő lelőhelypolygonok nagy része a korábbi múzeumi adatgyűjtések 1:25.000 és 1:10000 léptékű sztereografikus térképről származik. A papírtérképek későbbi átrajzolása, majd digitalizálása során a különböző vetületi rendszerek közötti konvertálás egyes lelőhely kiterjedések torzulásával illetve esetleg részleges adatvesztéssel járt. Jelen összesítő adattári gyűjtés nem pótolhatja a korábbi adatok felülvizsgálatát és a lelőhelyek kiterjedésének modern, digitális módszerekkel történő helyszíni hitelesítését.

	y (K-Ny): 836056	
Érintett helyrajzi számok	071/7, 071/8, 063, 053/4, 053/18, 053/20, 053/10, 073/7, 073/8	
Azonosított régészeti korszakok és jellegük:	település	Szkíta kor
	település	Szarmata kor
	település	Avar kor
	település	Árpád-kor
Irodalom, kutatottság:		

Lelőhely azonosító:	33208	
Település:	Méhkerék	
Lelőhely neve (esetleges variációk):	Méhkerék 2. lelőhely, Wimmeri-dűlő, szalontai út	
Térkép vetülete:	EOV	
Térképlap száma:	49-344	
EOV koordináták:	x (É-D): 163211 y (K-Ny): 835758	
Érintett helyrajzi számok	081/13, 072, 053/20, 053/10, 078/7, 078/8, 078/9, 078/10, 078/11, 078/12, 078/13, 078/15, 078/5, 078/3, 080, 076, 049/6, 049/2, 053/9, 053/11, 053/12, 053/19	
Azonosított régészeti korszakok és jellegük:	település	őskor
	település	Szarmata kor
	település	Árpád-kor
Irodalom, kutatottság:		

II. tervezési terület

Lelőhely azonosító:	54598	
Település:	Méhkerék	
Lelőhely neve (esetleges variációk):	Méhkerék 36. lelőhely, Wimmeri-dűlő, Csatorna-mellett	
Térkép vetülete:	EOV	
Térképlap száma:	49-344	
EOV koordináták:	x (É-D): 163689 y (K-Ny): 834667	
Érintett helyrajzi számok	085/104, 085/105, 085/106, 0104, 0105, 081/9, 085/18	
Azonosított régészeti korszakok és jellegük:	település	őskor
	település	Árpád-kor
	település	Késő középkor
	település	Török kor
Irodalom, kutatottság:		

Lelőhely azonosító:	54637	
Település:	Méhkerék	
Lelőhely neve (esetleges variációk):	Méhkerék 60. lelőhely, Kender-dűlő, Sági-ér	
Térkép vetülete:	EOV	
Térképlap száma:	49-344	
EOV koordináták:	x (É-D): 163505 y (K-Ny): 834448	
Érintett helyrajzi számok	085/2, 085/106, 0104, 085/107, 085/29, 085/72, 085/9	
Azonosított régészeti korszakok és jellegük:	település	Árpád-kor
	település	Késő középkor
Irodalom, kutatottság:		

Lelőhely azonosító:	54638	
Település:	Méhkerék	
Lelőhely neve (esetleges variációk):	Méhkerék 61. lelőhely, Sági-legelő, faluhely	
Térkép vetülete:	EOV	
Térképlap száma:	49-344	
EOV koordináták:	x (É-D): 163340 y (K-Ny): 834108	
Érintett helyrajzi számok	085/111, 085/112, 085/113, 085/108, 085/114, 085/100, 085/92	
Azonosított régészeti korszakok és jellegük:	település	Szkíta kor
	település	Szarmata kor
	település	Árpád-kor
	település	Késő középkor
Irodalom, kutatottság:		

2. A rendezés során tervezett változások hatáselemzése

A tervezett változtatások hatása a történeti településhálózatra, a régészeti örökség elemeire, a régészeti emlékek, feltárhatóságának, megmaradásának, bemutathatóságának, vagy pusztulásának esélye

A már ismert régészeti lelőhelyek területén csak olyan, esetleg földmunkával is járó változtatásokra kerülhet sor, amelyek az adott régészeti lelőhelyet nem veszélyeztetik, illetve amelyek során biztosított a régészeti örökség bármely

részének előzetes vagy folyamatos megmentése (régészeti megfigyelés, megelőző feltárás), és a régészeti lelőhely továbbra is hozzáférhető marad.

A még nem ismert, de esetleges előkerülő, további régészeti lelőhelyek vonatkozásában ugyanakkor azt kell szem előtt tartani, hogy a váratlanul előkerülő leleteket a szabályozóknak megfelelően a területileg illetékes, régészeti gyűjtőkörrel rendelkező megyei hatókörű városi múzeumnak bejelentsék, a terület érintetlenségét a régész szakember helyszíni szemléjéig biztosítsák, és a mentőfeltárás elvégzését lehetővé tegyék. A tervezési terület geomorfológiai ismérvei alapján csak csekély mértékben kell számolni további, eddig nem feltérképezett lelőhely előkerülésének a lehetőségével a vizsgált területen.

A külterületeken leginkább mezőgazdasági munkálatok folynak, amelyekkel kapcsolatban arra kell felhívni a mezőgazdasági munkát végzők figyelmét, hogy az átlagosnál mélyebb szántás, különösen pedig az altalajlazítás és az alagcsövezés a lelőhelyek rongálását eredményezik, ezért ezek kerülendők. Az olyan területeken, ahol a jelenlegi felszíni viszonyokat megváltoztató tevékenységet terveznek (pl. erdősítés, bányanyitás, halastó vagy öntözőcsatorna létesítése, stb.) és az esetlegesen ott fekvő régészeti lelőhelyet elfedné, hozzáférhetetlenné tenné, esetleg elpusztítaná, csak olyan előkészítő munka után legyen elképzelhető, amely biztosítja az ott lévő régészeti örökség elemeinek megelőző feltárását. A belterületen ugyanakkor az építési, közműfektetési tevékenység jelent veszélyt a régészeti lelőhelyekre, leletekre.

A méhkeréki településrendezési terv most tárgyalt módosítására azért kerül sor, mert a fentiekben részletezett, két tervezési területen a HHE-Nyékpusztai elnevezésű szénhidrogén kitermelő vezetékrendszer és "görényfogadó" megépítése, valamint a beruházáshoz kapcsolódó, a biológiai egyensúly megőrzése érdekében telepített erdőterületek az övezeti határok módosítását igénylik. A tervezési terület vonatkozásában a következő specifikáció fogalmazható meg az örökségi elemek fenntarthatósága tekintetében, figyelembe véve az ismert és tervezett változtatások jellemzőit:

Az I. tervezési terület által érintett régészeti lelőhelyek a topográfiai terepbejárások alkalmával kerültek elő, és egészen 2022-ig csak a felszíni leletgyűjtésből származó emléktárgy volt ismert a 33207 és a 33208 azonosító számú régészeti lelőhelyek területéről. Az I. tervezési területen elhelyezkedő régészeti lelőhelyek közül a 33208

azonosító számú lelőhely területén 2022-ben régészeti feltárás zajlott a HHE-Nyékpusztá-7, és a HHE-Nyékpusztá-6A elnevezésű szénhidrogén kutak későbbi termelésbe állításának munkáihoz kapcsolódóan. A 33208 azonosító számú lelőhelyen néhány, leletanyagot nem tartalmazó régészeti objektum került csak elő.

A II. tervezési terület összesen három ismert régészeti lelőhelyet érint (54598; 54637 és 54638 azonosító számú régészeti lelőhelyek). Ezek közül az 54638 számú - Méhkerék 61. számú, Sápi-legelő, faluhely elnevezésű régészeti lelőhely kiemelkedik a többi lelőhely közül, mert az adattári források szerint a középkori Sáp falu helyén korábban egy egyenes szentélyzáródású középkori templomot bontottak ki a régészek. A későbbi topográfiai felszíni vizsgálatok ezt megerősítették, mert a felszínen habarcsos téglatöredékeket és emberi csontokat is találtak. A most szóban forgó, szénhidrogén kitermelő beruházásokhoz kapcsolódóan 2022-ben régészeti feltárás zajlott az 54638 azonosító számú régészeti lelőhelyen, ami néhány kisebb méretű, régészeti leletet nem tartalmazó objektum került elő.

A lelőhelynek a közhiteles nyilvántartásban meghatározott további szakaszain, így a mostani módosítás miatt érintett tömbök területén szisztematikus kutatást, terepbejárást végezni csak korlátozott mértékben lehet. Ilyen módon a módosítással érintett terület tekintetében az örökségvédelmi kockázatelemzés alapvetően a korábbi adatokra támaszkodva végezhető el. A régészeti emlékek előbukkanásának az esélye várhatóan nem fokozottabb, mint a hasonló adottságokkal rendelkező, nagyrészt elfedett, beépített részek esetében. A lelőhelyeken korábban előkerült őskori, szarmata kori, avar kori, Árpád-kori és késő középkori kerámialeletek a települések több korszakhoz köthető használata mellett általános jelentőségű, vélhetően bolygatott településmaradványokra engednek következtetni. Ezek sorában külön figyelmet érdemel az 54638 azonosító számú lelőhelyen előkerült középkori templom maradványa, és a hozzá kapcsolódó, középkori település emlékéanyaga.

A rendezési terv módosításával érintett területeken a jelenleg zajló övezeti átsorolásokat indukáló változtatások jelen tanulmány megírásának időpontjában már elkészültek. Az I. tervezési területen, illetve a II. tervezési területnek az 54638 azonosító számú régészeti lelőhelyet érintő szakaszán a vezetéképítésekhez kapcsolódó régészeti feltárások már részben a munkálatok

előtt, illetve a kivitelezéssel párhuzamosan már lezajlottak, azokról az elkészült feltérési dokumentációk részletesen beszámolnak.

Ezzel szemben az online elérhető műholdfelvételek tanúsága alapján, sajnálatos módon a II. tervezési területnek a biológiai egyensúly megőrzése érdekében telepített erdősítése már jóval korábban elkészült. Az erdőtelepítés részben a nyilvántartott régészeti lelőhelyek (54598 és 54637) területén zajlott, ám ezzel kapcsolatban régészeti feladatellátás nem történt. Az erdősítéssel érintett régészeti lelőhelyekkel kapcsolatos tapasztalatok alapján nem az erdősítés földmunkái, hanem a majdani fakitermeléshez kapcsolódó, nagyobb mélységet érintő tuskókitermelés jelent magasabb fokú kockázatot a régészeti örökség megőrzésének tekintetében. A tuskókitermelés földmunkái komoly veszélyt jelenthetnek a földfelszín alatt megőrződött régészeti jelenségekre és leletekre, ezért szükséges az erdőtelepítést megelőzően körültekintően tájékozódni az érintett régészeti lelőhelyek kiterjedéséről és lehetőség szerint a régészeti lelőhelyek ismert határaitól megfelelő távolságot tartva kijelölni az erdősítéssel igénybe vett területek határait. A most tárgyalt tervezési terület esetében ez sajnos nem történt meg, ami kockázatot jelent a már erdősített területeken elhelyezkedő régészeti lelőhelyekre. A fentieket figyelembe véve az erdőterületek későbbiekben történő, esetleges kitermelését megelőzően fel kell venni a kapcsolatot a régészeti lelőhelyek védelméért felelős örökségvédelmi hatósággal.

A tervezési területeken nyilvántartott további régészeti lelőhelyekről a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján ugyanakkor megállapítható, hogy a tervezett rendezési módosítások a régészeti lelőhelyek megóvását, fenntarthatóságának lehetőségeit alapvetően nem befolyásolják.

3. Összefoglalás - értékvédelmi terv (az örökségi értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények, valamint feladatok)

A fentiekben részletezett két tervezési terület összesen 5 régészeti lelőhelyet érint, ám a tervezett **övezeti átsorolás a régészeti emlékek megóvását, fenntarthatóságuk lehetőségeit alapvetően nem befolyásolja.** Arra azonban mindenképp fel kell hívni a figyelmet, hogy a tervezési területen az övezeti átsorolás következtében lehetségessé váló beruházások esetében a jogszabályok által meghatározott módon kell eljárni a tervezés során. A rendezési terv módosítását indukáló, tervezett változtatások földmunkái során a vonatkozó örökségvédelmi jogszabályok szerinti eszközök igénybevételeével szükséges az örökségi értékek megóvása érdekében eljárni, a jogszabályban meghatározott bekerülési értékhatárokat figyelembe véve. Már a területkiválasztás, illetve a tervezés legkorábbi időszakában kell tájékozódni az érvényes örökségvédelmi szempontok felől. Továbbá fontos, hogy a különböző építési tevékenységek, és az erdőtelepítés során is figyelmet fordítsanak az esetlegesen előkerülő régészeti korú sírokra, objektumokra, leletekre. Ezek bejelentési kötelezettség alá tartoznak, és a szemlét végző régész szakember megjelenéséig a tulajdonos, a beruházó, vagy a kivitelező biztosítani köteles a lelet vagy objektum eredeti állapotának dokumentálhatóságát. *A földmunkával járó változtatásokhoz kapcsolódóan, az építkezések tervezésekor az örökségvédelmi jogszabályokban előírtak szerint szükséges már a tervezés első fázisában az örökségvédelmi hatóságot a szakkérdés vizsgálatának ügyében felkeresni, és nyilatkozatának megfelelően eljárni a változtatások előkészítése során.* Továbbá általánosságban megfogalmazható, hogy bármilyen településszerkezeti, területhasználati változtatás, infrastrukturális vagy egyéb beruházás tervezése esetében kiemelt figyelmet kell fordítani a földben rejlő régészeti emlékanyagra. A kedvező településföldrajzi adottságok miatt régészeti leletek váratlan előkerülése a jelenleg vizsgált terület nagy részén nem zárható ki teljesen, ez esetben pedig mindenki részéről elvárható a törvények tiszteletben tartása és a nemzeti kulturális örökség iránti megfelelő megbecsülés.

A településrendezési terv feladata, hogy abban kifejezésre jusson a régészeti örökség feltárásának, dokumentálhatóságának mindenkori biztosítása, védelme. A település lakóinak a fent leírt, a régészeti emlékek megmentését szolgáló korlátozások nemcsak hátrányt jelentenek, hanem hasznot is, hiszen a saját lakóhelyük múltját csak a régészeti feltárások segítségével ismerhetik meg jobban. Egy-egy előkerülő, jelentősebb lelet, vagy objektum bemutatása általában helyben is

megvalósítható. Ez pedig összhangban van azokkal a térségfejlesztési törekvésekkel, alapelvekkel, amelyek szerint a turizmus fejlesztése kitörési pontja lehet egy-egy településnek, illetve a helyi közösségek identitástudatának erősödését, a lokális értékek felelősségteljes megőrzésének ügyét is előremozdíthatják.

Felhasznált források:

Felhasznált adattári adatok:

- Lechner Tudásközpont közhiteles lelőhely-nyilvántartása
- Magyar Nemzeti Múzeum Központi Adattára
- Békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum adattára
- Erkel Ferenc Múzeum (Gyula) adattára

Felhasznált térképészeti adatok:

- EOVI 1:10 000 topográfiai térkép, 49-344 sz. térképlap
- sztereografikus 1:10 000 topográfiai térkép, 610-424 térképlap.
- Első Katonai Felmérés. CD-ROM, Arcanum kiadó, 2004.
- Második Katonai felmérés. CD-ROM, Arcanum kiadó, 2005.

**Méhkerék nagyközség határában, a HHE-Nyékpusztai szénhidrogénkitermelő
vezetékrendszer és "görényfogadó" által érintett tervezési területeken ismert
régészeti lelőhelyek összefoglaló táblázata**

MEGYE	HELYSÉG	Lh. szám	KÖH azonosító	NÉV	EOV tklap
			33207	Wimmeri-csatorna,	
Békés	Méhkerék	1		Újszalontai út	49-344
Békés	Méhkerék	2	33208	Wimmeri-dűlő, szalontai út	49-344
			54598	Wimmeri-dűlő, Csatorna-	
Békés	Méhkerék	36		mellett	49-344
Békés	Méhkerék	60	54637	Kender-dűlő, Sági-ér	49-344
Békés	Méhkerék	61	54638	Sági-legelő, faluhely	49-344

Nyilatkozat

Alulírott Liska András, örökségvédelmi szakértő (Engedély szám.: OKM 3586-3/2009; nyilvántartási szám.: XРАН79 (OKM Sz-6/2009) ezúton nyilatkozom arról, hogy az örökségvédelmi hatástanulmányban szereplő adatok a valóságnak megfelelnek, a javasolt régészeti megoldás megfelel az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak, továbbá, hogy a tanulmány elkészítésére jogosultsággal rendelkezem.

Szarvas, 2026. július 24.

Liska András

régész, örökségvédelmi szakértő
Szakértői nyilvt.: XРАН79 (OKM Sz-6/2009)